

БІЛА МОЛИТВА БРАТИКА

Ті маленькі рученьки, протягнуті до Бога... Маленький братик, умираючи, просив Бозю: «Дай хоч одненьку картопельку».

ГУРСЬКА Антоніна

Бозю! Що там у тебе в руці?!
Дай мені, Бозю, хоч соломинку,
Щоб не втонути в Голодній Ріці.
Бачиш, мій Бозю, я ще – дитинка.

Таж підрости хоч би трохи бодай.
Світу не бачив ще білого, Бозю.
Я – пташенятко, прибите в дорозі,
Хоч би одненьку пір'їночку дай.

Тато і мама – холодні мерці.
Бозю, зроби, щоби їсти не хтілось!
Холодно, Бозю. Сніг дуже білий.
Бозю, що там у тебе в руці?..

"The Year 1933" Victor Oymbal

Всеамериканська конференція вчителів шкіл українознавства
Оселя СУМА, м. Еленвіл (штат Нью-Йорк)
5-7 жовтня 2007 р.

75-ліття Голодомору

Володимир Боднар
Школа українознавства
ім. Тараса Шевченка
м. Парма, Огайо

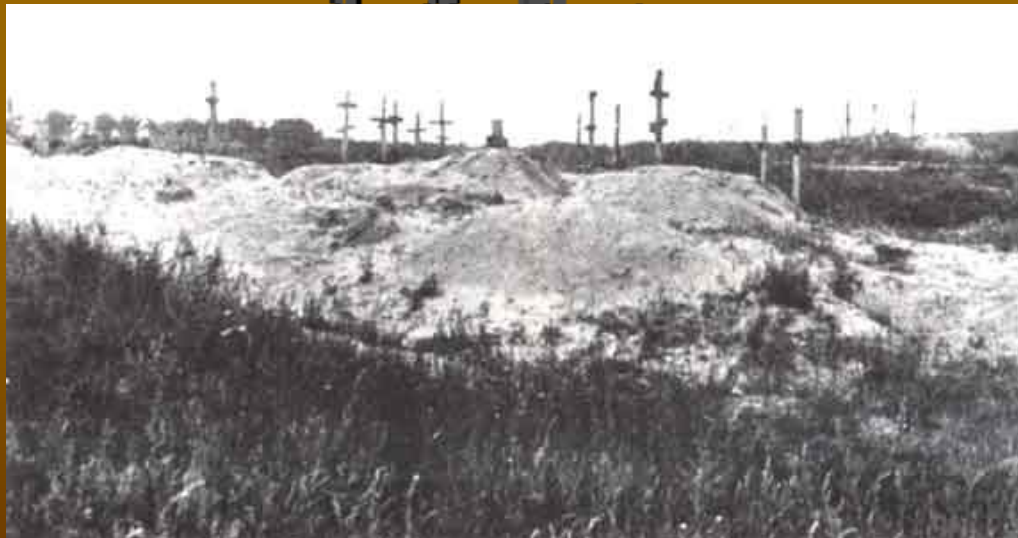

«Не було тоді ні війни, ні суші, ні потопу, ані моровиці. А була тільки зла воля одних людей проти інших. І ніхто не знав, скільки невинного люду зійшло в могилу – старих, молодих, і дітей, і ще не народжених – у лонах матерів...»

Що таке Голодомор?

- Коли дослідники говорять про Голодомор 1932-33 рр., мається на увазі період з квітня 1932 по листопад 1933 рр. Саме за ці 17 місяців, тобто, приблизно за 500 днів, в Україні загинули мільйони людей.
- Пік Голодомору прийшовся на весну 1933 року. В Україні тоді від голоду вмирало **17** людей щохвилини, **1000** - щогодини, майже **25 000** – щодня...

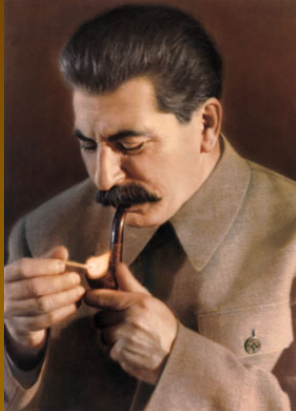
МАСОВІ ЗАХОРОНЕННЯ ПІД ХАРКОВОМ. 1933 р.

"Який голод, питаєте, був? Те, що собак та котів виїли – те дрібниця. Те, що дохлятину із скототомогильника, щоб власті не бачили, тягали, – теж ніщо. Серед зими почали мертвяків одривать і їсти, а тоді й за живих взялися. Чегринець, той вкрав у Сахнихи хлопця, зарізав та й з'їв. Гарне таке хлоп'ятко було, Панасиком звали, тільки рученята мати в зарізяки отняла, під порогом лежали..."

■ (Зі спогадів Михайла Миколайовича Котенка, с. Дзюбівка, Сумська обл.)

Організатори Голодомору

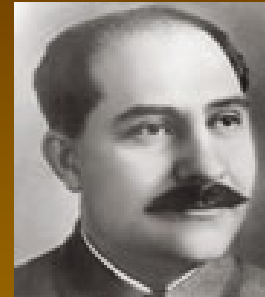

ЙОСИФ СТАЛІН

П.Постишев і С.Косіор. 30-ті роки

КОМАНДИРИ ВЕЛИКОГО
ГОЛОДОМОРУ П. ПОСТИШЕВ І
С. КОСІОР

ЛАЗАР
КАГАНОВИЧ

В'ЯЧЕСЛАВ
МОЛотов

ВЛАС ЧУБАР

ВСЕВОЛОД
БАЛИЦЬКИЙ

СТАНІСЛАВ
РЕДЕНС

МЕНДЕЛЬ
ХАТАЄВИЧ

Голодомор 1932-1933 років - це свідомо заповдіяна акція. Це була війна сталінського режиму на тотальне духовне й фізичне винищення української нації. Дослідження сучасних учених незаперечно стверджують, що цей Голодомор був штучним, він виник внаслідок злочинної політики **ЙОСИФА СТАЛІНА** та його підручних.

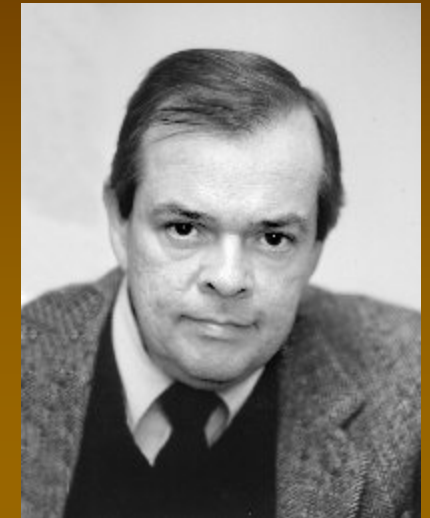
Звинувачення сталінській диктатурі

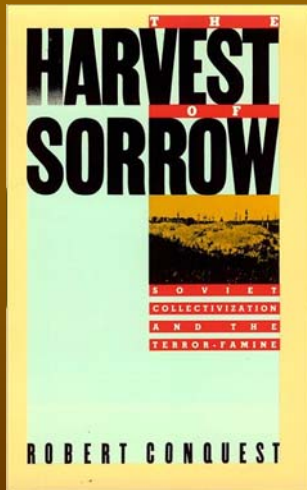
РОБЕРТ
КОНКВЕСТ

- РОБЕРТ КОНКВЕСТ у славетній книзі «ЖНИВА СКОРБОТИ» (1986), написаній на підставі доробку Конгресової комісії США під головуванням Джеймса Мейса, звинувачує сталінську диктатуру в кількох тяжких злочинах, що караються згідно з міжнародно-правовим законодавством.

- У ГЕНОЦИДІ
- В ІНФАНТИЦИДІ
- В ЕТНОЦИДІ

ДЖЕЙМС МЕЙС

Причина і мета Голодомору

- Причиною голодомору стала **ПОЛІТИКА** сталінського режиму щодо українців як нації і, зокрема, щодо селян як класу.
- Головною метою організації штучного голоду був **підрив соціальної бази опору українців проти комуністичної влади та забезпечення тотального контролю з боку держави за всіма верствами населення.**

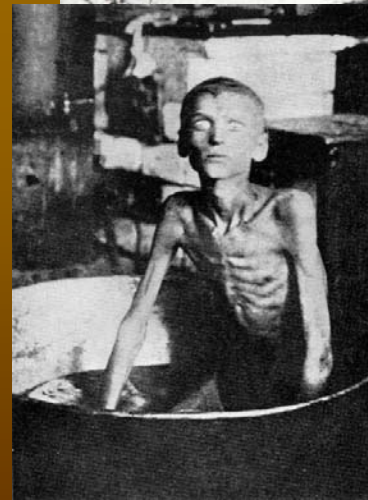
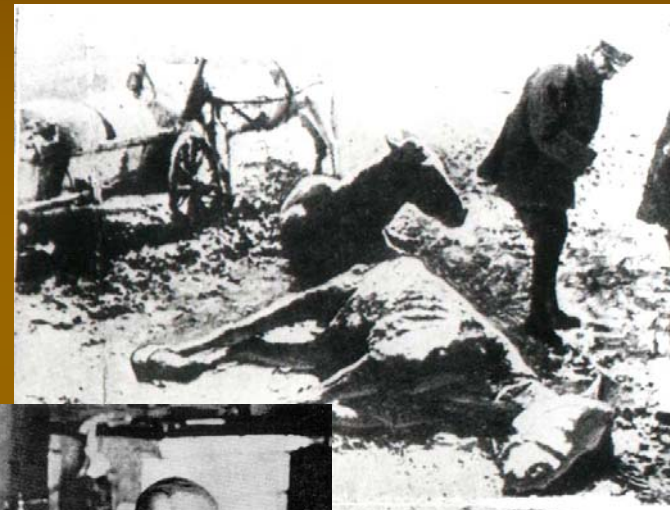

1933 РІК. УКРАЇНА ГОЛОДУЄ

Методи Голодомору

- 7 серпня 1932 р. – відредагований особисто Сталіним закон про охорону соціалістичної власності (т.з. закон про «п'ять колосків» або «сім-вісім»).
- Осінь 1932 р. - т. з. зелені ешелони з України для забезпечення промислових центрів Росії продуктами харчування до жовтневих свят.
- Покарання місцевих керівників – комуністів – за будь-яку спробу протистояти жорстким директивам «згори».
- Осінь 1932 р. – спеціальні бригади по видобуттю зерна.
- Привезено 20 000 активістів з Росії – т. з. двадцятитисячників.

Методи Голодомору

- Військово-адміністративна ізоляція селян
- Заборона колгоспникам самочинно покидати села і запровадження паспортної системи та обов'язкової прописки паспортів.
- Практика т.з. «твердих» завдань для кожного селянського двору, невиконання яких супроводжувались жорстокими карально-репресивними акціями.

ПЛАКАТ, ВИДАНИЙ 1933 р.
У ЗВ'ЯЗКУ З
ПРОВЕДЕННЯМ
ПАСПОРТИЗАЦІЇ ТА
ВВЕДЕННЯМ ПРОПИСКИ.

© 2007, В. Г. Боднар

Характер Голодомору

- **Штучний характер** - свідоме створення таких умов життя для сільського населення, основну масу якого становили етнічні українці, що призвело до їх відвертого фізичного винищення.
- **Антиукраїнський характер** – голод не зачепив сусідні з Україною області Росії.

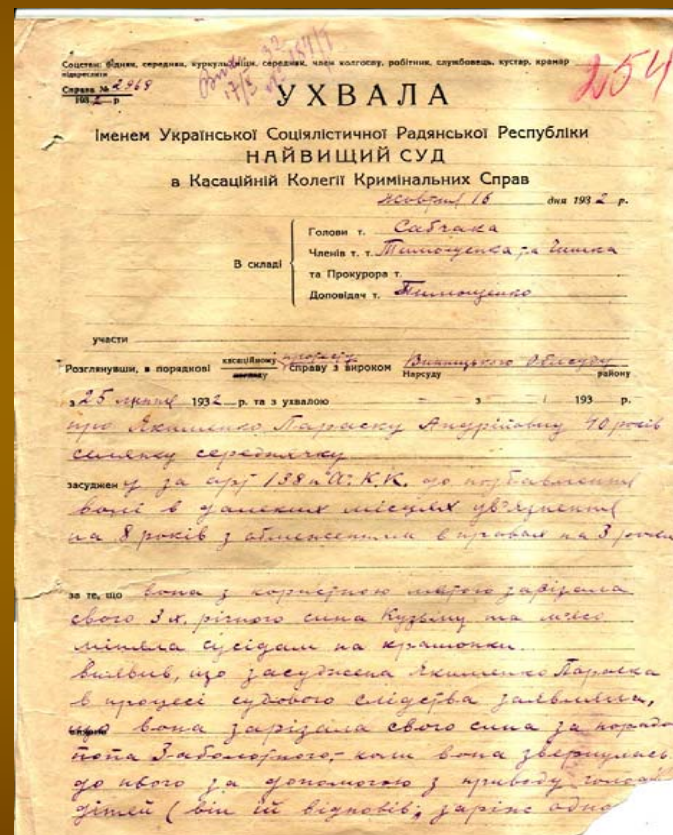
«...голод запланувала Москва для винищення українського селянства як національного бастіону. Українських селян винищили не тому, що вони були селянами, але тому, що вони були українцями-селянами».

Р. Конквест, «Жнива скорботи» (1986 р.)

Злорадство переможців

- У 1933 році помічник Сталіна на Україні Мендель Хатаєвич, що керував кампанією зернозаготівель, із гордістю заявляв: «Між українськими селянами і нашою владою точиться жорстока боротьба. Це боротьба на смерть. Цей рік став випробуванням нашої сили і їхньої витривалості. Голод довів їм, хто тут господар. Він коштував мільйони життів, але колгоспна система існуватиме завжди. Ми виграли війну!»

УХВАЛА ПО ВИРОКУ ВІННИЦЬКОГО
ОБЛСУДУ З ВИПАДКУ ЛЮДОЇДСТВА.
ЖОВТЕНЬ 1932 р.

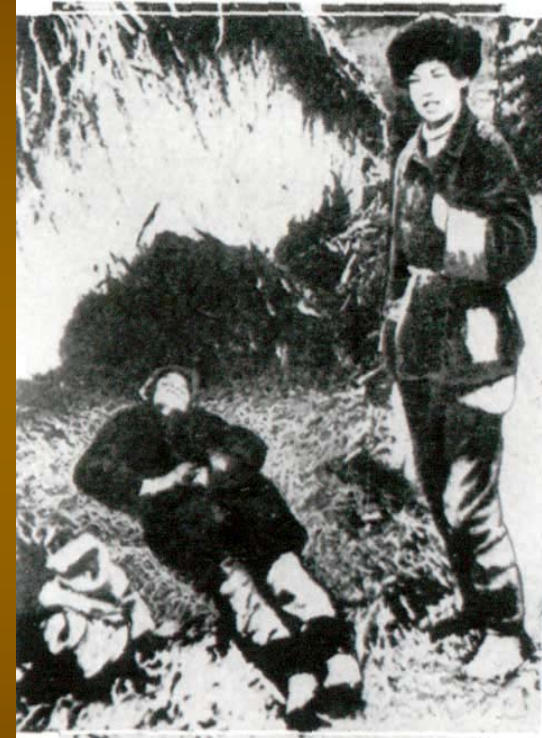
Чисельність жертв

- У 1932-1933 рр. Україна пережила Голодомор, який був організований сталінською владою і забрав життя близько 10 мільйонів осіб, у тому числі 4 мільйонів дітей.
- За об'єктивною оцінкою, кількість прямих і непрямих жертв цієї української трагедії сягає близько 15 мільйонів.

НАЦІОНАЛЬНА КАТАСТРОФА

- Тільки протягом 1932-1933 років загинула більш ніж п'ята частина сільського населення України.
- Голод 1932-33 років став для українців тим, чим був голокост для євреїв і різанина 1915 року для вірменів.
- Удари наносились методично і цілеспрямовано: спочатку забирали останнє, потім витягували сховане, брали в заручники, ставили заслони на шляхах у міста.
- З українців виймали хліборобську душу, ламали хребет нації, свідомо провокували людоїдство.

Географія Голодомору

- **Смертність населення у колишніх Харківській і Київській областях (теперішні Полтавська, Сумська, Харківська, Черкаська, Київська, Житомирська - 52,8% загиблих) перевищувала середній рівень у 8-9 і більше разів.**
- **У Вінницькій, Одеській, Дніпропетровській рівень смертності був вищий у 5-6 разів. У Донбасі - у 3-4 рази.**
- **Фактично, голод охопив весь Центр, Південь, Північ та Схід сучасної України.**

В таких же масштабах голод спостерігався у тих районах Кубані, Північного Кавказу та Поволжя, де жили українці.

ВІЧНИЙ МОНОЛОГ

На вулиці лежить хлопчик років десяти. «О, вже готовий!» А у відповідь кволий дитячий голосок: «Ні, я ще не готовий, я ще не вмер».

ЗАМИГА Микола

Я ще не вмер...
Ще промінь в оці грає.
В четвер мені пішов десятий рік.
Хіба в такому віці помирають?!
Ви тільки поверніть мене на бік.

До вишеньки.
В колыску ясночолу...
Я чую запах квітів. Я ще не вмер...
Тримайте хтось.
Хоча б за коси верб.

Куди ж ви, люди, людоньки, куди?!
Окраєць ласки.
Чи хоч з печі диму?
В клітинці кожній – озеро води.
...Усі проходять мимо.

...А житечко моє таке густе.
...А мамина рука іще гаряча.
Вам стане соромно колись за те.
Та я вже цього не побачу.

